

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 25. april 2017
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Mia Schumacher
Sagsnr.: 2017-0035-0406
Dok.: 2288076

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AQ- AU fra Retsudvalget den 27. april 2017

Samrådsspørgsmål AQ:

”Hvilke konkrete handlinger og tiltag agter ministeren at tage som følge af, at ministeren – som øverste chef, og ikke bare konservativ debattør - mener, at Kriminalforsorgens arbejde er præget af ”blødsødenhed” og ”70’er-mentatlitet”, jf. artiklen »Søren Pape: Vi er så bange for at komme til at være for hårde i det her samfund«, Information den 10. marts 2017?”

Samrådsspørgsmål AR:

”Ministeren bedes redegøre for sin holdning til, at professor og konservativ debattør, Ditlev Tamm i artiklen »Konservativ juraprofessor: Pape nærmer sig populis-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

me«, Information den 11. marts, kalder justitsministerens udtalelser for "amatøragtigt" og er citeret for at sige: »Det er ikke værdigt for en konservativ minister på et område, hvor der findes betydelig forskning og ekspertise, helt at affærdige sagkundskaben og fremturer, at der er en gruppe, man slet ikke kan resocialisere, efter han endda selv har gjort opmærksom på, at han ikke har nogen særlig viden på området. Det er området simpelthen for alvorligt til«?»

Samrådsspørgsmål AS:

»Ministeren bedes redegøre for sin holdning til, at formanden for Fængselsforbundet, Kim Østerbye, som reaktion på ministerens udtalelser, bl.a. siger: »Det er hårdt at sidde i fængsel i dag. Vi har aldrig visiteret så meget, og vi har aldrig været så nøjeregnende med prøveløsladelse og udgang. Det er benhårdt« og »Det handler ikke om 70'er-mentalitet eller pladderhumanisme, som ministeren siger. Det handler om at afkriminalisere mennesker, så de næste ofre ikke får det endnu værre end de nuværende. Hvis vores kontakt med fangerne udelukkende bliver negativ, er det umuligt at få dem til at ændre adfærd« samt »Så kan vi selvfølgelig gå ud og sige, at det 'eddermame er hårdt at sidde i fængsel', men prøv at tænke på de uhyrer, vi lukker ud i

den anden ende.«, jf. »Konservativ juraprofessor: Pape nærmer sig populisme«, Information den 11. marts 2017?»

Samrådsspørgsmål AT:

”Ministeren bedes redegøre for sin holdning til, at formanden for Det Kriminalpræventive Råd til Berlingske Tidende 12. marts 2017 i artiklen »Fængselsbetjente undsiger Papes syn på indsatte: Vi risikerer at skabe nogle uhyrer« udtaler, at forskning ikke tyder på, at hårdere straffe har nogen afskrækkende effekt og at »Forskning tyder på, at jo hårdere og længere straffen er, desto større risiko er der for, at den kriminelle falder tilbage i en kriminel løbebane, når vedkommende bliver løsladt.«?”

Samrådsspørgsmål AU:

”Ministeren bedes kommentere Justitsministeriets Forskningskontors rapport »Strengere straf - Mindre Ny Kriminalitet?« fra februar 2016, der sammenfatter resultaterne af den nyeste internationale forskning på området, herunder undersøgelser der viser, at det hverken gør nogen forskel at hæve eller sænke straffen, og rapporten dokumenterer ligeledes, at fodlænkeordning og samfundstjeneste mindsker risikoen for tilbagefald i

større grad end fængsel.”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Rune Lund (EL).

Svar:

[Indledning]

1. Retsudvalget har stillet 5 spørgsmål, der alle overordnet drejer sig om min holdning til danske fængsler og tilgangen til de indsatte.

Jeg vil derfor besvare spørgsmålene samlet.

2. Jeg vil gerne starte med at understrege, at jeg som justitsminister er godt tilfreds med at se, hvordan debatten om tilgangen til de indsatte i landets fængsler er kommet på dagsordenen.

Det er et vigtigt område, som jeg prioriterer meget højt.

Derfor har jeg også på det seneste ved flere lejligheder udtalt mig om, hvordan jeg ser på fremtidens kriminalforsorg, og det vil jeg gerne uddybe i dag.

Det er vigtigt, at vi diskuterer prioriteterne i vores

fængsler, da vi bl.a. står over for i efteråret at skulle drøfte, hvad der skal ske med kriminalforsorgen efter 2017.

Derfor er jeg også glad for, at der er så mange, som har taget mit udspil op, og er gået engageret ind i debatten om kriminalforsorgen.

[Generelt om balancen i kriminalforsorgen]

3. Man kan sige, at vi i Danmark har forskellige formål med at straffe. Straf skal virke præventivt, og vi har et hensyn til samfundets generelle retsfølelse. Så har vi hensynet til ofret og ofrets følelse af, at overgreb har en konsekvens. Og så har vi hensynet til resocialisering, at gerningspersonen ikke begår ny kriminalitet.

Tilgangen til de kriminelle og dermed kriminalforsorgens arbejde skal omfavne disse forskellige formål. Den indsatte skal udstå en straf, og han skal indordne sig efter reglerne. Og samtidig skal vi investere i de fanger, der kan og vil, så de forhåbentlig kan komme tilbage til et liv uden kriminalitet efter afsoningen.

For knap halvanden måned siden havde jeg fornøjelsen af at besøge Enner Mark Fængsel og Statsfængslet ved Sdr. Omme. Jeg havde mulighed for at se det gode

stykke arbejde, der udføres af fængselsbetjentene i de danske fængsler.

Hvis der er noget, der bestyrker mig i, at fængselsarbejdet skal være et tæt samspil mellem hård konsekvens og resocialisering, så er det de fængselsbetjente, jeg mødte den dag. Fængselsbetjente, der hver dag går på arbejde og løser en vigtig samfundsopgave.

Men både for fængselsbetjentene, de indsatte og for samfundets skyld er det vigtigt, at vi diskuterer balancen mellem på den ene side hård konsekvens for grove forbrydelser og på den anden side det resocialiserende arbejde. Vi skal ramme den rigtige balance i landets fængsler.

[Ministerens holdning til balancen]

4. Vi må indse, at vi befinder os i det, jeg kalder ”den nye normal”, hvor flere af de dømte afsoner på alternative måder, som eksempelvis med fodlænke. Mange af dem, der er tilbage i vores fængsler, er derfor alt andet lige nogle andre typer end tidligere.

Derfor skal vi også være parate til at sætte klare grænser og vise disse kriminelle, at de ikke på nogen måde sætter dagsordenen i fængslerne.

Jeg mener helt grundlæggende, at grove forbrydelser skal straffes hårdt. Hårdkogte rocker- og bandemedlemmer skal mærke, at de sidder i fængsel. Mærke at vi som samfund vælger at stå på ofrenes side.

Når kriminelle bryder vores love og regler, krænker det ikke blot det enkelte offer. Det krænker retssamfundet som helhed og skaber utryghed i befolkningen.

Jeg står altid på ofrenes side. Mit primære hensyn er til ofrene og til de ansatte i fængslerne.

[Vold mod fængselsbetjente]

5. Vi er også nødt til at forholde os til, at der er sket en stigning i antallet af episoder med vold og trusler mod fængselsbetjente. Der har været flere eksempler på grove overfald både i og uden for fængslerne.

Det er en udvikling, der skal stoppes.

Overfald på fængselsbetjente er udtryk for en fuldstændig uacceptabel adfærd og en helt grundlæggende mangel på respekt for personer, der udfører en vigtig samfundsopgave.

Vi skal på ingen måde acceptere, at de indsatte forsøger at sætte dagsordenen i fængslerne. Der skal slås hårdt ned på chikane, trusler og voldelige overfald rettet mod fængselsbetjente.

Respekten for samfundets institutioner og for vores fængselsbetjente skal tilbage. De indsatte skal lære at opføre sig ordentligt – det har de også brug for, når de skal tilbage til samfundet.

Det er også baggrunden for, at jeg i januar nedsatte en Task Force, som skulle se på, hvilke initiativer der kan sættes i værk for at styrke sikkerheden for vores fængselsbetjente og forbedre den personale-mæssige situation i landets fængsler. Anbefalingerne vil blive præsenteret inden alt for længe.

[Resocialisering]

6. Hård konsekvens i fængslerne udelukker ikke det resocialiserende arbejde. Tilgangen til landets kriminelle er efter min mening ikke et ”enten-eller”, men et ”både og”.

Vi skal have klare grænser for de rå og hårdkogte kriminelle, og det er og bliver de ansatte og ikke de indsatte, der bestemmer.

Men vi skal også være parate til at hjælpe indsatte, der kan og vil en anden vej. Som samfund har vi pligt til at hjælpe dem, der er mulige at nå, så de kan komme ud af kriminaliteten. Det vinder vi alle på i sidste ende. Menneskeligt. Økonomisk. Samfundsmæssigt.

Når fængselsbetjente som følge af deres resocialiserende arbejde får et godt forhold og kendskab til de indsatte, skaber det også en større sikkerhed for de ansatte. De vil være bedre i stand til at vurdere, hvordan den enkelte indsatte reagerer i en given situation, og hvordan man bedst håndterer en sådan uønsket adfærd. Resocialisering og sikkerhed hænger altså sammen.

Derfor er det vigtigt, at kriminalforsorgen støtter og motiverer de indsatte til at leve et liv uden kriminalitet.

Og lad mig da også slå det fuldstændig fast, så det ikke kan misforstås: Jeg ønsker, at så mange indsatte som overhovedet muligt forlader deres kriminelle løbebane og vælger et andet liv. Det er derfor, at landets fængsler tilbyder skolegang, uddannelse og andre aktiviteter, der skal fremme resocialiseringen.

Men der er en grænse. Der er områder i kriminalforsorgen, hvor vi må se på, om vi har den rette tilgang. Det gælder f.eks. i sprogbrugen, hvor man omtaler fanger som klienter og fængsler som institutioner. Fængsler er fængsler. Man afsøger en straf, og det må gerne kunne mærkes, at man sidder inde.

Det er derfor vigtigt, at vi arbejder med mentaliteten og kulturen i kriminalforsorgen.

Resocialisering kan f.eks. fint finde sted, uden at de indsatte modtager julegaver på statens regning.

For rocker- og bandemedlemmer skal resocialisering ske via exit-forløb. Derfor indgår det også som en del af aftalen om en ny bandepakke, som regeringen indgik med Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti for godt en måned siden.

Med aftalen er vi enige om, at deltagelse i exit-forløb skal være en betingelse for prøveløsladelse af personer, der dømmes efter bandebestemmelsen. Samtidig skal det sikres, at personer, der kun har perifer tilknytning til rocker- og bandemiljøet, også får mulighed for at deltage i et exit-program.

Vi skal blive ved med at prioritere det resocialiserende arbejde for at hjælpe dem, der kan og vil vende tilbage til et kriminalitetsfrit liv.

Regeringen vil senere i år også komme med et udspil til en reform af indsatsen mod ungdomskriminaliteten i Danmark, hvor vi sætter fokus på det forebyggende arbejde.

Vi skal have fat i de unge, inden de havner i en kriminel løbebane. De unge skal mødes med en kærlig, men konsekvent tilgang. Færre unge skal fremover ende i den hårde kriminelle kerne.

[Fremadrettet]

7. Flerårsaftalen for kriminalforsorgen udløb ved årsskiftet. Med finansloven for 2017 er det besluttet at forlænge bevillingen til kriminalforsorgen fra 2016 ind i 2017. Det betyder, at alle initiativerne fra den gamle flerårsaftale fortsættes i år.

Det giver os samtidig god tid til at forberede, hvad der skal ske fra 2018 og frem.

Jeg mener, at ambitionsniveauet skal være højt på kriminalforsorgens område. Vi skal ikke bare videreføre

vores fængselsvæsen i sin nuværende form – vi skal have et moderne og stærkt fængselsvæsen.

Noget af det jeg lægger vægt på i en kommende aftale om kriminalforsorgens økonomi, er sikkerheden for vores fængselsbetjente og en effektiv kriminalforsorg.

Sikkerheden skal være i top, og det skal samtidig kunne mærkes, at man sidder i fængsel, hvis man ikke er villig til at overholde samfundets spilleregler.

Samtidig skal vi investere i dem, der reelt kan og vil leve et liv uden kriminalitet– både af hensyn til de indsatte selv og af hensyn til samfundet som helhed.

Det regner jeg med er en målsætning, vi alle kan tilslutte os.

Derfor ser jeg også frem til at have en konstruktiv drøftelse af, hvad der skal ske med kriminalforsorgen efter 2017.

[Afslutning]

8. Jeg er som sagt glad for, at emnet er blevet taget op til debat, og jeg lytter selvfølgelig til alle, der deltager i debatten og har noget at bidrage med. Det er uanset

om det er fængselsbetjente, juraprofessorer, ofre for forbrydelser eller de indsatte selv.

Vi skal finde en passende balance i kriminalforsorgens tilgang til de kriminelle. Vi skal sikre os, at grove forbrydelser straffes hårdt. Det skal kunne mærkes, at vi som samfund vælger at stå på ofrenes side. Vi skal sikre os, at det kan mærkes, at man sidder i fængsel. Og vi skal sørge for, at der tages hånd om de indsatte, der kan og vil et andet liv.

Tak for ordet.